

P. Jan Slepíčka, cyklus homilií o mši svaté, Odry 2024

3. Bohoslužba slova, (5. neděle velikonoční B)

Milé sestry, milí bratři,

pokračujeme v našich katechezích o mši svaté a dnes jsme v našem putování dospěli k **bohoslužbě slova**, k jedné ze dvou základních částí slavení eucharistie.

Život křesťanů je životem víry a **víra roste ze slyšení Božího slova**, jak říká apoštol Pavel (Ř 10, 17). Proto by při každém slavení svátostí nemělo chybět hlásání Božího slova, svátosti totiž nejsou nějakými magickými úkony, ale **kroky na cestě víry**. Také při slavení eucharistie se Boží slovo četlo od nepaměti, a tak první křesťané vlastně navázali na židovskou **synagogální bohoslužbu**. Věříme, že četba Božího slova není stejným úkonem jako třeba četba nějakého románu, ale když se v liturgii předčítá z Písma, promlouvá k nám **sám zmrtvýchvstalý Kristus**.

V časech Pána Ježíše se předčítal v synagoze hlavně **Zákon** (tedy knihy Mojžíšovy) a **Proroci**, při slavnostních příležitostech také další knihy. Již v 2. století máme dosvědčeno, že se při eucharistii četlo z **paměti apoštolů**, tedy z Nového zákona. Během staletí se počet i složení čtení ve mši různě upravoval, jednu dobu se dokonce téměř vůbec nečetlo ze Starého zákona. Liturgická reforma po II. vatikánském koncilu ovšem chtěla věřícím opět nabídnout **bohatě prostřený stůl Božího slova** (SC 51), tak aby tomu co nejlépe rozuměli a aby to bylo pro ně co nejvíce přínosné. Tak jsme došli k současnému stavu, že máme při nedělní mši 3 čtení, zpravidla 1 ze Starého zákona, 1 z NZ a evangelium. Máme také tři nedělní cykly, abychom alespoň z evangelia slyšeli opravdu velkou většinu toho, co Ježíš říká.

Boží slovo předčítáme při mši svaté především pro to, že nás má **zasáhnout a vnitřně proměnit**. Nemáme ho tedy jen slyšet, ale hlavně **uvádět ve skutek** (Jk 1, 22). Aby se tak mohlo stát, aby nás Boží slovo mohlo zasáhnout, musí být dobře přečteno lektorem, který má tento výsadní úkol stát se ústy, jimiž promlouvá Kristus.

Boží slovo se nejen čte, ale **také zpívá** (a je dobře, že se u nás zpívá od ambonu), mám v tuto chvíli na mysli hlavně responsoriální žalm, který navazuje na první čtení. Není to chvíle oddechu, kdy bychom mohli vypnout, pro žalmistu vůbec ne, ale ani pro nás ostatní, žalm má totiž nám **pomocť chvíli rozjímat nad čtením**, které jsme právě slyšeli, má působit na naše emoce a především na naše srdce.

Dalším důležitým zpěvem je „**aleluja**“, jedno z mála hebrejských slov, které se nám dostalo do liturgie, znamená to „chvalte Pána“. Je to zpěv, který už nás připravuje na vrchol bohoslužby slova – **četbu evangelia**. V našich krajích je zvykem zpěv „aleluja“ nahrazovat slokou písně, ale je dobře, když v liturgii aleluja zaznívá, je to totiž **velikonoční radostný** zpěv, který nám má připomenout, že přichází Ježíš, který bude promlouvat ke svému lidu. Tento zpěv nás navíc spojuje se všemi svatými v nebi, neboť, podle knihy Zjevení, bude neustále v nebi znít Aleluja.

Centrem bohoslužby slova, ke kterému všechno směřuje, je **četba evangelia**. Je velmi vhodné a žádoucí, když se nese v průvodu evangeliář doprovázený **rozžatými svícemi a kadidlem**. Všem by v tu chvíli mělo dojít, že se nejedná jen o čtení nějakého příběhu, ale že je zde **přítomen Ježíš** a jeho slovo je mocné. Při evangeliu vždycky stojíme právě proto, že jsme v Ježíšově přítomnosti. Na konci odpovídáme „Chvála tobě, Kriste“, jaký smysl by měla tato

P. Jan Slepíčka, cyklus homilií o mši svaté, Odry 2024

odpověď, kdyby k nám vzkříšený Kristus právě nemluvil? Kněz nebo jáhen knihu s evangeliem políbí, kdysi to dělávali všichni přítomní, nedělá se to jako projev vůči mrtvému papíru a tiskařské barvě, ale **vůči živému Ježíšovi**, jehož slovo by na nás mělo mít stejné účinky jako na první učedníky.

Ještě před samotnou četbou evangelia se označujeme **třemi křížky**, a to na čele, na ústech a na srdci. Na čele, abychom Ježíšovo slovo vnímali svým intelektem, na ústech, abychom o Ježíšovi mluvili, a na srdci, abychom o Božím slově rozjímali a uchovávali ho v sobě jako Panna Maria.

Odpovědi na Boží slovo, zvláště pronesené v evangeliu, jsou tři následující pasáže – **homilie**, **vyznání víry** a **přímluvy**. Homilie neboli kázání přednáší kněz nebo jáhen a má se vztahovat k textům, které se četly v bohoslužbě slova. Nemá být příliš krátká ani příliš dlouhá, tak aby **osvětlila vše podstatné**, ale zároveň aby posluchači při ní neusnuli. Vyznání víry, neboli *credo*, bylo vloženo do mše svaté jako znamení přijetí toho, co bylo hlásáno Božím slovem. Vyznáním víry také **obnovujeme své křestní závazky, hlásíme se veřejně k Bohu**, který nám posílá Syna a mocí Ducha sv. působí stále mezi námi. Přímluvy jsou zařazeny ve mši jako třetí odpověď na Boží slovo, pokud jsme ho pozorně poslouchali, musí nás to vždy přivádět ke službě druhým, třeba **právě v modlitbě**. Proto se v přímluvách přimlouváme ne sami za sebe, ale za druhé.

V dnešním evangeliu se Ježíš **přirovnává k vinnému kmeni** a svého Otce k vinaři. Říká: „*Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně.*“ (J 15, 4) Tím nejlepším způsobem, jak být napojeni na Ježíše, pravý vinný kmen, je **naslouchat jeho slovu**, které k nám mluví každý den. A nejen naslouchat, ale uvádět to slovo ve skutek.